

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На місяць . . . — м. 50 ф.
На 3 місяці . . . 1 » 50 »

(Ціна одного примірника 5 ф.)

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ НА
ТИЖДЕНЬ.

Розсвіт

Часопись громади „Самостійна Україна“.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ
Й АДМІНІСТРАЦІЇ:

„Ukrainisches Sekretariat“
Rastatt (Baden).

ВИДАЄ: ТОВАРИСТВО
„УКРАЇНСЬКИЙ РУХ“.

Раштат,

четвер, 17. січня

1918

Вісти з України.

Криза в українськiм правительствi.

Як доносять часописи, серед українського правительства (в Генеральнiм Секретарiатi), запали деякi важкi змiни. Цi змiни зайшли, як говорять кореспонденти, щоби усунути можливiсть гострих противенств, якi були досi між Росiєю й Україною та між Україною й осереднiми державами.

Г задля цього уступив Генеральний Секретар військових справ, Петлюра, який зорганізував і постановив на ноги українську армію. Тепер посаду Петлюри, Генерального Секретаря військових справ, обняв адвокат Порш, який до цього часу був Генеральним Секретарем для робітничих справ.

А на місце Зарубина, який займав посаду Генерального Секретаря почт і телеграфів вибрано М. Шаповала—українського соціал-революціонера.
(„Дiло“ з дня 11. січня 1918. й „Нова Рада“ з 5. грудня 1917. р.)

Українські делегати на мирових переговорах.

Як доносить „Дiло“ з дня 11. січня, до Берестя Литовського крім цих делегатів, що тут уже є (Голубович, Левицький, Любинський, Полозов і Севрюк) має приїхати ще декілька українських делегатів та їхніх порадників.
Для доповнення української делегації мають прибути: капітан Гасенко, помічник Генерального Секретаря військових справ; курінний Григорій Лисенко; сотник Володислав Радівеський.

Дорадником у справах господарських приїздить Сергій Остапенко.

Крім цього в переговорах мають взяти участь ще такі люди з України: Ігнатенко, Фрід, Шадаренко, Чорноморський, Кубровський й Ковальський.

Українські пашпорти.

„Нова Рада“ з дня 29. листопада ст. ст. доносить, що Генеральний Секретаріат на своєму засіданні, дня 28. листопада, постановив: Усім громадянам Української Народньої Республіки, якi відїжають за кордон України, видавати особні українські пашпорти від імени Української Народньої Республіки.

Банки на Україні.

Петербурзька Рада народніх комісарів постановила призначити до всіх державно-фінансових установ (банків) своїх комісарів.

З огляду на таку постанову Генеральне Секретарство фінансових справ телеграфічно оповістило всі відділи державного банку на Україні про те, що всі розпорядження народніх комісарів, згідно з постановою Центральної Ради, не мають сили для Української Народньої Республіки.

Всі відділи державного банку на Україні підлягають лише Генеральному Секретарству для фінансових справ.

Центральним українським державним банком вважається київський державний банк.

Відділам державного банку на Україні доручено—не слухати розпоряджень большевицьких комісарів і на випадок, якогось із їх боку насильства телеграфувати Генеральному Секретарству фінансових справ.
(„Нова Рада“ з дня 29. листопада ст. ст.)

Українські війська взяли Бахмач.

Гаг, 11. січня. Бюро Райтера повідомляє з Петербургу, що українські війська після сильного бою з большевицькими військами зайняли Бахмач на Чернігівщині.

Телефонне злучення між Київом і Віднем.

Відень, 12. січня. Українська тел. аг. доносить, що між Київом і Віднем уже влаштовано телефонне злучення.
(„Basl. Nachr.“ ч. 21. з дня 13. січня 1918. р.)

Вісти з Росії.

Федеративне правительство.

Льондон, 11. січня. Бюро Райтера доносить, що між українською делегацією в Петербурзі й лівими соціал-революціонерами відбулося порозуміння в справі утворення для російських республік загального, федеративного правительства. Це правительство мало б скласти ся з заступників усіх країв Росії.

Порозуміння одобрено Центральною Радою. Крім того вона ще домагається ся виїзду з України російських військ та повороту в Рідний Край всіх українських військ.
(„Basl. Nachr.“ ч. 18.)

Новий указ большевиків.

Стокгольм, 9. січня. Бюро Вольфа доносить: Як повідомляють з Гапаранди, в Смольному Інституті (резиденція большевицького правительства) готується новий указ, управномочений радою народніх комісарів, що б вигнати з краю деяких людей, задля того, що попереднені вважались викликають незадоволення між народом. У списку осіб, визначених на вигнання, стоять між иньшими: Мілюков, Керенський, Шінгаров, Гоц і Чернов.

Донщина республікою.

Петербург, 10. січня. Из Ростова доносять, що цими днями Донщину проголосить ся республікою. Правительство намічує ся в такім складі: Ген. Каледін—військовий міністер і предсідатель міністрів; Зелер—міністер судівництва; Агеев—просвіти; Парамонов—торговлі й промислу; Богаєвський—державної контролі.
(„Fr. Zt.“ ч. 12.)

Голоси російської преси.

Стокгольм, 5. січня. Прив. тел. доносить, що часопись „Новая Жизнь“ пише про труднощі, якi зайшли в мирових переговорах: „Як можно думати про те, щоби розпочинати знову війну з Німеччиною, коли офіцерський корпус знищений, цілий фронт змінив ся в якусь хаотичну товпу, а здатні до бою частини війська кинути у внутрішню боротьбу, й коли весь виріб оружжя знесенний? Як розпочинати знову війну, коли весь вплив і повага уряду держить ся тільки на тому, що він має змогу допровадити до справедливого, демократичного миру?“

Часопись Леніна „Правда“ в поясненнях до російських відозв не робить ніяких закидів проти Німеччини, а всю вину в труднощах звалоє на Україну, Каледіна й кадетів.
(„Fr. Ztg.“ ч. 7. з 7. січня 1918. р.)

Відозва Криленка.

Петербург, 12. січня. Агенція Вольфа доносить: Головнокомандуючий Криленко видав велику відозву в котрій він вияснює, як російська республіка й робітничі та салдацькі „совети“ віддали ся мировій праці. В тій же відозві він виповідає священну революційну війну: російській, німецькій, англійській та французькій буржуазії.

Він говорить, що для цієї війни треба зібрати нове військо й закликає вступити до цього війська всі полки, батальйони й роти.
(„Fr. Z.“ ч. 13. з дня 13. січня 1918. р.)

Перед важними подіями в Росії.

Женева, 12. січня. „Журнал де Женев“ доносить на підставі приватної тел. з Петербургу, що тут очікують важних подій. Запевняють, що Ленін має виступити з великою промовою й від того, як буде прийнята ця промова, залежати ме, чи й надалі Ленін зостанеть ся у влади, чи ні. Ліві соціал-революціонери пропонують союз із большевиками, який би забезпечив більшість на установчих зборах. Союз має бути заключений під такими умовами: Установчі Збори проголошують Росію федеративною республікою; підписують тільки загальний, а не сепаратний (окремий) мир; конфіскують банки; зносять державні позички й визначають установчі збори для кожної окремої держави федеративної республіки.
(„Basl. Nachr.“ ч. 21 в дня 13. січня 1918. р.)

Мирові вісти.

Мирові переговори.

Берлін, 7. січня. Прив. тел. доносить, що російській народній комісар для заграничних справ, Троцький приїхав сьогодні вранці разом з иньшими членами російської делегації до Берестя Литовського, щоби продовжувати мирові переговори. Переговори з українськими делегатами, як повідомляють, мають задоволяючий перебіг. Ноти українського уряду, укр. відпоручники ще не доручили делегаціям почвірного порозуміння. Незабаром ця нота буде доручена й тоді осередні держави займуть відповідне становище до заяв України.
(„Fr. Zeitung“ ч. 8. з дня 8. січня 1918. р.)

Відень, 9. січня. Віденське пресове бюро доносить під датою 8. січня з Берестя-Литовського: Сьогодні після обіду відбули ся між представителями, зібраних тут делегацій, вступні наради, в котрих брали участь: державний секретар, Фон-Кільман (Нім.), міністер заграничних справ, граф Чернін, (Австр.-Угор.), міністер судових справ, Попов (Болг.), народній комісар заграничних справ, Троцький (Рос.) український Генеральний Секретар торгівлі і промислу, Голубович і великий візир, Талат Паша (Тур.). Після обговорення формальних і програмових питань, ухвалено на завтра, в 11. годині рано повне засідання.

Потім відбували ся наради представників осередніх держав з представниками України. „Basl. Nachr.“ ч. 14. з дня 9. січня 1918. р. Бересте-Литовське, 10. січня Бюро Вольфа доносить:

Перерване вчора повне засідання, продовжувало ся сьогодні від 11. години рано під председательством державного німецького секретаря, фон-Кільмана. З першою промовою виступив український Генеральний Секретар торгівлі і промислу, Голубович:

Вичерпані й замучені війною народи побивають ся за миром. У цій тузі за миром провідники російської демократії, без гляду на напади з боку одної частини російського суспільства і преси, відважно переступили окопи воюючих держав з метою досягнути бажаного для цілого світа мира, не на полі битви мечем та кровю, а шляхом дружньої згоди народів. Після того, як уже почали ся мирові переговори, як оголосили ся основні точки мира, ви, шановні панове, справедливо зробили перерву на десять день, щоб дати тим часом можливість іншим народам, які ще не приступили до мирових переговорів—брати в них участь. Наша держава, Українська Народна Республіка, народ якої завше хилив ся до мира, перша відповіла на ваш заклик. Від хвилі, як Українська Центральна Рада третім Універсалом з дня 7. (20.) листопада визначила своє державне становище, Українська Народна Республіка розпочинає знова своє міжнародне існування, яке вона втратила була тому 250 літ і вступає тепер в міжнародні відносини з повним обсягом належного їй в цій області права. На основі повищого огляду Генеральний Секретаріат, уряду Української Народної Республіки, вважає справедливим зайняти самостійне становище на теперішніх мирових переговорах і має честь вручити правительствам представлених тут держав слідууючу ноту:

Уряд Української Народної Республіки (Генеральний Секретаріат) доводить до відома всіх воюючих і нейтральних держав отсе: Універсалом № 3 Української Центральної Ради з дня 7. (20.) листопада 1917. року проголошена Українська Народна Республіка й цим державним актом визначено її народне й правне становище. Змагаючи до федеративного союзу всіх, повставших тепер на територіях бувшої російської імперії республік, Українська Народна Республіка через Генеральний Секретаріат веде міжнародні відносини самостійно, аж поки не утворить ся загальний союзний уряд у Росії й поки не установалять ся народно-правні питання представництва поміж Українською Народною Республікою й союзним урядом будучого державного союзу. Генеральний Секретаріат через те вважає необхідним повідомити всі дер-

жави й народи світа про постанову Української Народної Республіки в справі мирових переговорів, котрі отсе починають ся в Бересті-Литовським між представниками Ради народніх комісарів і урядами воюючих з Росією держав. Незломно обстоюючи те, що теперішня війна є найтяжче лихо для всіх держав, а ще більше для робітничих верств кожної держави; що всі воюючі держави відмовляють ся від усяких заборчих замірів і повинні негайно почати мирові переговори.—Українська Центральна Рада, парламент Української Республіки, признає необхідним повести діяльну політику в мировій справі зараз після проголошення Української Народної Республіки. Тому Українська Центральна Рада, оголосивши в своїм третім Універсалі потребу негайного закінчення мира, уважає необхідним досягнути завішення зброї. Для цього Генеральний Секретаріат послав своїх представників на південно-західній і румунський фронт, котрі тепер є злучені в єдиний фронт під управою уряду Української Народної Республіки. Рівночасно Українська Центральна Рада уповажнила Генеральний Секретаріат оповістити союзників про переговори, що й було свого часу зроблено Генеральним Секретаріатом. Після того, як Рада народніх комісарів, в порозумінню з урядами воюючих проти Росії держав, узала в свої руки справу завішення зброї на всьому фронті, Генеральний Секретаріат послав своїх представників у Бересте-Литовське для контролі й інформації.

Генеральний Секретаріат вважає необхідним піднести, що представники Ради народніх комісарів самостійно заключили завішення зброї на цілому фронті, без порозуміння з Українською Народною Республікою, не зважаючи на те, що були повідомлені про приїзд української делегації для участі в переговорах. Отже тепер, коли Рада народніх комісарів, на основі останньої точки умови про завішення зброї, розпочинає мирові переговори з урядами: Німеччини, Австро-Угорщини, Туреччини й Болгарії в Бересті-Литовським, Генеральний Секретаріат в імені Української Народної Республіки оповідає:

1) Вся демократія української держави домагаєт ся закінчення війни на цілому світі й загального мира поміж усіма воюючими тепер державами.

2) Мир повинен бути демократичний і повинен забезпечувати кожному, навіть найменшому народові й державі, повне, ні чим обмежене державне самовизначення.

3) Для уможливлення дійсного виявлення волі народів повинні бути дані відповідні запоруки.

4) Неможливі отже всякі анексії, т. є. всяке насильне загарбання, або передача якої-небудь частини краю без згоди народу тієї частини.

5) Рівно ж неможливі, в інтересах робочих клас усякі військові відшкодовання, в якій би вони формі не були.

6) Тим малим народам і державам, котрі понесли значні шкоди й спустошення, мусить ся дати матеріальну допомогу на засадах, вироблених на мирових переговорах.

7) Українська Республіка, до котрої тепер належить український фронт, і котра через представників свого уряду, що боронить народні інтереси України, самостійно виступає в міжнародніх справах, повинна брати участь на-

рівні з иньчими державами у всіх мирових переговорах, конференціях та конгресах.

8) Влада Ради народніх комісарів не протягаєт ся на всю Росію, тим самим не протягаєт ся й на Українську Народну Республіку. Через те мир, досягнений переговорами з воюючими проти цілої Росії державами, може бути обовязковим для України тільки тоді, коли умови цього мира будуть прийняті й підписані урядом Української Народної Республіки.

9) В імені цілої Росії може заключити мир тільки такий уряд (і то обовязково союзний уряд), котрий буде признаний всіма республіками й державно зорганізованими областями Росії.

А як що такий уряд не може бути створений в найближчій часі, то мир може бути заключений тільки при участі урядів кожної республіки й області.

Обстоюючи основи демократичного мира, Генеральний Секретаріат намагаєт ся рівночасно допровадити до негайного закінчення загального мира й прикладає велику вагу всім тим заходам, котрі зближують до здійснення тієї справи. Задля того Генеральний Секретаріат вважає необхідним мати своє представництво на мирових переговорах в Бересті-Литовським, а рівночасно має надію, що справа мира буде остаточно розв'язана на інтернаціональній (міжнародній) конгресі, на котрий Українська Народна Республіка запрошує всі воюючі держави.

Голова Генер. Секретаріату: **Винниченко**.
Генеральний Секретар для міжнародніх справ: **Шульгин**. („Fr. Z.“ із дня 11. січня 1918. р.)

Бересте-Литовське, 12. січня. Бюро Вольфа доносить: У сьогоднішньому почному засіданню, котре відкрило ся в 11. год. 30. хв. рано, председатель гр. Чернін зложив таку заяву:

„На повному засіданню дня 10. цього місяця пан Генеральний Секретар Української Народної Республіки передав делегаціям почвірного порозуміння ноту, з дня 24. грудня ч. 726. В цій ноті під точкою 7 говориться ся, що Українська Народна Республіка через Генеральний Секретаріат виступає самостійно в народно-правових відносинах, і що вона бажає на рівні з иньчими державами брати участь у всіх мирових переговорах, конференціях та конгресах. На це я маю честь в імені делегації почвірного порозуміння заявити:

Ми признаємо українську делегацію самостійною й повномочним представництвом самостійної Української Народної Республіки. Урядове признавання державами почвірного порозуміння Української Народної Республіки, як самостійної держави, застерігаєт ся до закінчення мира.“

В цій справі забрав слово Троцький, що би дати деякі пояснення.

„Ті непорозуміння,—говорив Троцький,—котрі повстали поміж російським урядом і Генеральним Секретаріатом України не мають ніякого звязку з самовизначенням українського народу.“

І з цього приводу російська делегація не ставить ніякої перешкоди в тім, щоб делегація Генерального Секретаріату самостійно виступала на мирових переговорах.“

(„Fr. Z.“ ч. 14. з дня 14. січня 1918. р.)

Мирова справа в 1917. р.

Цілий 1917. рік проходить під примарою мира. Починаючи від мирового пропозиції осередніх держав, із грудня 1916. р., мирова справа не сходить цілий рік із дневного порядку. Ліквідація війни—являєт ся найважливішою справою, що тормосит уми людей на протязі 1917. року.

І то у двох напрямах ведеть ся ця акція. Передусім держави порозуміння, Антант, стараєт ся всіма силами довести війну до кінця воєнною розправою: за всяку ціну знищити осередні держави, а передусім Німеччину, й великодушню продикувати мир. Тим то поясняєт ся три величезні англійсько-французькі офензи на заході. Що тільки людська думка могла придумати з воєнної техніки, все те взяли Англіїці в тій війні.

Але ж усі ці заходи розбили ся об залізну оборону німецьких позицій. Не стала шкура за виправку. Англіїчани та Французи страждали до мільона своїх воєнків—а посунули ся мало що тільки наперед.

Із тою ж думкою вела свої наступ на

Австрію й Італію. Але ж вони покінчили ся для Італії катастрофою. Італійці не тільки не здобули Тріесту, куди хотіло ся їм здавна понасти, але й утратили цілу провінцію Венецію—їм мусять зміцнювати свої позиції, щоб не допустити осередніх держав до глибини свого краю.

Думка покінчити війну зброєю не здійснювала ся, хоч як того бажало ся державам порозуміння. Цілковите засліплення, переорієнтовання своїх сил—доводить ці держави до того, що вони відкидають із гори всі пропозиції мирові, з чийого боку вони не виходили б. На мирове пропозиція пани римського Антант відіювали із висока, що він і не думає мирити ся, а аргументи, які він подавав такі якісь дивні, такі якісь суперечні, що з них тільки одно можна було вичитати: Антант мирити ся не хоче він сподіваєт ся таки перемогти Німеччину.

Надію свою покладає Антант на поміч Сполучених Держав. Річ у тім, що президент Сполучених Держав, який цілий три роки дурив цілий світ заявами нейтральности, а навіть і прихильности до Німеччини—цей президент, що ще в 1916. р. предкладав свої услуги на користь усевітнього мира,—цей президент іздерзі себе нарешті маску й у середині квітня виповів Німеччині війну. Ураз з Сполученими Державами рухнули всі ті держави та держав-

ки, що стоять у залежності від Вільсона: Бразилія, Гватемала, Куба, Гаїті й т. д.—і це так піднесло буту Антанту, що він не тільки „принципально“ не змінив свого погляду на мир, але й іще став у себе дома переслідувати всіх, хто тільки домагаєт ся мира.

Тимчасом справи в Європі укладали ся так, що повинні були відчинити очі Антантові на те, що зброєю війни не покінчити. Передусім повинна була протверезити його Росія, а власне російська революція. Неможлива господарка в царській Росії, поразки на фронтах довели до того, що Росія з царської стала республіканською—на місце старих людей прийшли нові, які добачили пропасть для Росії в тому, коли б вона далі вела війну.

Російське робітництво підняло свій голос за миром без заборів і відшкодовань і, відчувуючи за собою велику силу, приневолило тимчасове правительство до того, що воно мирову програму робітництва взяло за свою й проголосило її перед цілим світом.

Заблиснули знов надії на мир. Але ж тут знов на перешкоді станула Англія. Різкими способами—при допомозі агентів, грошей, терору, а то й піддержуванням амбіції в нових державці Росії—вона встигла так уплинути на правительство Керенського, що воно не тільки відказало ся вести мирову політику, але й рі-

Вісти зі світа.

За що має вести ся дальше війна.

Перемирря на сході та мирові переговори в Берестю вимагали того, щоби Антант, то значить Англія й її союзники, заявили, чому вони не хочуть приступити до мирових переговорів, а заміряють ще таки далі вести війну. І таку заяву дав сімні днями англійський президент міністрів, Ллойд Джорж. Цю заяву керівника англійської держави вважають також, як відповідь на мирові пропозиції осередніх держав.

Ллойд Джорж сказав у своїй заяві менш-більш ось що:

Для війни надійшла критична (рішача) хвилинка. Англійське правительство мусить, заки воно зробить, які дальші воєнні заходи, запевнити ся, що за жаданнями англійського правительства стоїть весь англійський народ.

Англія не веде війну, щоби знищити, або роздробити Німеччину, вона не веде війни проти німецького народу, але вона веде війну задля власної оборони, задля оборони нарушених прав Європи. Права ці та мир, очевидно, нарушила Німеччина.

Щоби завести тривалий мир, то треба в першій мірі відбудувати Бельгію, відновити Сербію, відновити Чорногорю, віддати завоювані землі Франції, Італії та Румунії. Поповнення нанесених чужими військами шкід мусить також бути одним із домагань тривалого мира.

Задля рівноваги на сході треба створити несависому Польщу, яка складала ся би зі всіх земель польських. Щоби раз на все усунути національне питання, яке подає причини до спорів та до воєн між народами, треба дати всім народам право самопорядкування. Це особливо відноситься до Австрії та до Туреччини. Щодо останньої, то по нашій думці Арабія, Вірменія, Мезопотамія, Сирія й Палестина мають право на окремішнє існування.

Щодо німецьких колоній, то треба подбати, щоби інтереси тубольців були забезпечені. Але заки остаєть ся можливість рішати спори між народами оружжам, то воєнна розправа й у будуччині можлива. Щоби таку можливість усунути на все, треба створити міжнародні організації, які рішали би спори між народами.

На питання, за що Англія воєє й під якими умовами вона згідна приступити до мирових переговорів, можна відповісти так.

1. Треба повернути святість договорів.
2. Треба вирішити всі спірні обласні питання, на основі права народів на самовизначення своєї долі, або хоч на основі порозуміння з даними народами.
3. Треба створити міжнародню організацію, яка би дба а про обмеження озброювання та унеможливила воєни.

Під такими умовами згідна Англія приступити до мира. За ці то умови готові підчинені Англії народи принести ще більші жертви, як вони вже принесли.

До цієї заяви англійського президента мі-

шло ся випробувати сил революційної армії Росії великою офензивою в Галичині, які були наслідки цієї офензиви—відомо.

Революційна Росія не тільки нічого не відіала в Галичині, але мусіла в липні покинути зовсім Галичину та Буковину, а далі втратила Ригу й два острови на Балтійському морі.

Треба було вишукати винуватців за не вдачу і правительству Керенського нашло: большевиків, а то й Українців. Почали ся переслідування одних і других—а в слід за тим ріс нелад, росло невдоволення. Не помогли нічого національні й демократичні зїзди—Росія мусіла добивати ся мира, не хотіла зовсім пропасти в анархії.

Чимраз більше підносять ся протиянтанські голоси, чим раз більше зискує на прихильности народу той, хто обіцяє народові мир.

Події в Росії та програма тимчасового російського правительства дали нагоду осереднім державам і ще раз недвозначно заявити свою готовість до мира. Німецька парламентарна більшість за Німеччину й гр. Чернін за Австро-Угорщину висказали ся за мир із Росією на основі програми тимчасового російського правительства—але ж влада Антанту була така сильна в Росії, що правительсво Керенського „з обуренням відкинуло думку про сепаратний мир“!

ністрів можемо сказати, що вона не дає нічого особливого. Такі, чи подібні заяви ми вже чули не раз і не два. Ці заяви обчислені тільки на те, щоби Антант як найдовше міг утримати своїх народів у воєнній дурійці. Коли Англія воєє лише задля того, щоби викликати недовірря до німецького мілітаризму, то чому вона не їде до Берестя Литовського, де її задля цього трапляеть ся краща нагода.

Негодить ся також підсовувати осереднім державам злої волі, що мов то вони не хотять віддати завоювані ними землі Бельгії, Франції, Італії, Сербії, Чорногорі й Румунії, коли супроти цього стоїть заява осередніх держав, що вони пристають на загальний мир без заборів та воєнних відшкодовань.

Дивно нам рівнож, чому Англія так піклуєть ся Арабією, Вірменією, Мезопотамією, Сирією й Палестиною. Ми думаємо, що чай же Ірландії, не говорячи вже про Індійців, мають таке саме право на окремішнє існування, як Араби, Вірмени, Жиди й инчі—а їм Англія не хоче признати права на таке існування.

Також не розуміємо, чому мають бути забезпечені тільки права тих диких племен, які заселяють німецькі колонії—а чому не мають бути забезпечені й права тих племен, що заселяють англійські колонії.

Щодо суду, який рішав би спори між народами, то в цій справі мабуть відомий Ллойд Джоржові уступ із відповіді осередніх держав на мирове пропозиція папи, з вересня того року, де осередні держави пристають на загальне розоруження та на міжнародній суд.

Але Ллойд Джорж пускає мільянні бульки й думає, що він ними замилить очі тому, кому він хоче й кому він не хоче замилити.

3 таборового життя.

Генеральна Рада. Дня 10. січня відбуло ся засідання Генеральної Ради.

По відкриттю засідання роблено деякі запити поодинокими членами Генеральної Старшини, після яких т. Сімович повідомив, що з вівторка 15. січня починають ся вчительські курси; які будуть провадити ся щоденно: з 10. до 12. год. до обіда й з 3. до 4. години по обіді.

Дехто з членів висказував ся, щоби задержувати всіх неграмотних, які переходять через наш табір і тепер уже приступити до научення грамоти, на що референт просвіти т. Сімович відповів, що заходи вже зроблені й тепер потрібно, як можна більше, підготувати вчителів.

Звіт Генер. Контролі дав о. Петровський, в якому зазначив, що контролі ще не закінчила ся, але там, де ревізія робила ся найдене все гаразд.

В справі виборів до Центрального Комітету, забрав слово т. Калюжний й повідомив, що речинець урядования Центрального Комітету вже кінчаєть ся й Ген. Старшина ухвалила перевести нові вибори по старому виборчому закону. Ріжниця буде лише в тому, що раніше переводили ся вибори в двох округах, а тепер у одній, але в 2 льокалях.

Це зроблено тому, що в 8. бльоці зібрані

І аж треба було, щоби невдоволення дійшло до самого верху; треба було другої революції; треба було увязнення членів тимчасового правительсва; проголошення панования большевиків—щоб мирова справа в кінці 1917. р. вийшла в дійсність, щоби сповнило ся горяче бажання народів Росії—між инчим і Українців—щоб заглушили на фронтах пушки і щоби представники осередніх держав засіли в Берестю-Литовському до мирових переговорів із представництвом Росії.

Що ж у цілому тому часі, на протязі цілого року, робила Україна. Вона—одним словом творила. Творила своє державно-політичне й національне життя.

Цілий 1917. рік пройшов України в тій творчости. Читачі „Розсвіту“ найшли на сторінках нашої часописи тисячі дрібних заміток, десятки статтів про ту творчу роботу, яка займала уми цілого народу на Україні.

І Центральна Рада і Генеральний Секретаріат і виступи одного й другої—це все діло останнього року, діло, яке здивовало цілий світ, здивовало багатьох із нас.

Із підземелля, нікому не знана виринула Україна на арену політичного життя, створила свій сейм, створила своє правительсво, ступила перед народом зі своїми універсалами. Що вона живе, що робити хоче, що сама по-

тепер усі люди, які постійно тут живуть, а в 2. бльоці люди перебувають лише тимчасово.

Над цією справою розвинула ся широка дискусія. Деякі тов. висказували ся, щоби вибори перевести у двох виборчих округах, для чого другий бльок зеднати з лязаретом і зробити з нього другий округ. Але під кінець прийшло до ухвали щоби перевести вибори, згідно з ухвалою Генер. Старшини.

Далі т. Калюжний повідомив, що 23. січня кінчаєть ся речинець діяльности Генеральної Старшини й Генеральної Ради, й що тому Генер. Старш. ухвалила перевести по сьому ж самому виборчому закону й ці вибори.

Предвиборче засідання. В неділю 13. січня у Великій Салі відбуло ся предвиборче засідання в справі виборів у Центральному Комітеті.

На цьому засіданню був прочитаний та пояснений виборчий закон; вибрано комісію для переведення виборів і визначено кандидатів до Центрального Комітету.

Новорічне Свято спілки „Єдність“. Організація табору, організація має дала дуже багато користі для людей, як на будуче, так і тепер. З окрема спілки „Єдність“, як кооперативна організація для нас—селян дала безперечну користь. Те чого багато зовсім не знало, а дехто, може, лише мріяв, туди в полоні при тяжких обставинах ми пізнали.

Наша спілка на протязі трох років давала можливість не лише діставати деяку їжу, але й змогу навчити ся, як провадити такі організації.

В день Нового Року вона влаштувала для своїх членів Свято, в яке була змога дістали ліпшу їжу, й за склянкою вина розвіяти трохи свій сум.

Від 1. години по обіді вже були в Великій Салі всі члени й запрошені гості. Тут на столах уже були роставлені тарілки з їжою й склянки з вином.

Прийшов сотник Швайцер і инші запрошені німецькі гості. Їх вітав і дякував за дозвіл одкрити спілку, голова її, т. Лашко. Зі свого боку пан сотник здоровим присутніх із Новим Роком, бажаючи скорого повороту в рідну Україну й знайти сімю веселу й щасливу, а закінчив словами „Хай живе вільна Україна“.

Після сього др. Сімович прочитав привітню телеграму від громади полонених офіцерів Ганновер-Мінден і Фрайштацької громади. Далі т. Лашко вітав і здоровив із Новим Роком усіх присутніх, а др. Сімович виголосив святошну промову.

Решту програми виконали: музика й хор. У середині свята були підняті на „Ура“ зі словами „Слава“ п. сотник Швайцер, др. Сімович, проф. Миколаєвич, голова спілки Лашко й ин.

Взагалі свято пройшло дуже гарно й присутні провели його в веселім та піднятим настрої.

Після короткої перерви дано ще кінову виставу. На цей раз від кіна ж треба було сподівати ся чогось гарного, але воно себе не оправдало. Особливо це було видно на початку, коли дуже часто фільми рвали ся, що цілком пеувало настрої. Дальші картини були кращі, але без пояснення зістали ся цілком не зрозумілі, не дивлячись на те, що в сей час були присутні дехто з професорів і переводчиків.

рядкувати хоче своїми справами, та що не можна вірити московському правительству, хоч і революційному—про це забалакав перший універсал (12/6)—що Україна вмє задержати політичний розум—це зміст другого універсалу (2/7), а що вона стає народньою республікою—це голосить третій універсал (9/11).

Центральна Рада зі своїм народом—за народ виступає, в імені його й за нього говорить. Цілі десятки років політичного життя прожила наша Україна на протязі 1917. року—ї додела наш народ до того, що він на кінці 1917. р. ст. ст., як самостійний пан своєї землі виступає на мирових переговорах у Бересті-Литовському—за миром!

А кілька инчої роботи, культурної й організаційної. Скільки зїздів професіоналістів-Українців: селян, лікарів, учителів, залізничників, військових і т. д. і т. д.!

А школа, а театр, а містечтво! А нові газети, нові книжки, мітинги!

Словом—повна—повніська націоналізація нашого життя переводила ся в 1917. р., переводила ся швидко, але ж розвляжно, розумно!

Той 1917. рік являєть ся в історії України епохальним!

Вернивола.

На далі треба це взяти на увагу, щоби публіка зрозуміла кінові образи.

Від 6. годині вечера, запрошене спілкою, Драматично-Музичне Товариство виставило „Доки сонце зійде, роса очі виїсть“ драму на 4. дії М. Копивницького. Ця пєса на нашій сцені виставляла ся недавно й зміст її для більшости вже відомий. В ній автор виставляє боротьбу молодого покоління за знищення клясових ріжниць.

В ті часи молоде (панське) покоління, так звані народники, нахопившись нової ліберальної літератури, почали стремити ся до зрівняння всього народу, до знищення всіх клясових привіліїв і обмежень. Одначе через громадські та семейні обставини здійснити цю ідею було за тяжко, й як бачимо, до сього часу вона ще не здійснена.

Тому цій пєсі й відповідний заголовок дано „Доки сонце зійде, роса очі виїсть“, себто: доки пани зрівняють ся з низчими верствами, з музиком—гречкосієм, то цьому останньому й очі повилізять від злиднів та знущань.

Героя цієї драми, Бориса, сина поміщика Воронова, грав т. Дряпка, цю ролю виконав він гарно, лише не виконав сильного трагізму, там де його потрібно було.

Чудово грав ролю Оксани т. Берменсон Теж саме можна сказати й про т. Шадловського, що грав Максима, підстаркуватого стрільця.

Без закиду виконав ролю Гордія, городського, змосковценого шевця, т. Лашко, якому в загальї надають ся до виконання подібні типи. Своім поведженням та калічейням сільської мови на городський лад він, хоч і смішив публіку, але показав усі ті нещасні наслідки молодого, несвідомого селянина, що побував у містї й набрав ся, як то кажут, городської „культури“.

Решта ролів проведена слабше, тов. Калюжний, хоч грав і гарно Володимира Петровича, сусїда Бориса, але не дав нам того типу, який мав на думці автор. Таксамо можна сказати й про т. Денисенка, що грав Антона Завадського, батька Оксани.

Всі жіночі ролі проведені гарно, особливо Соломії, панської служниці (т. Чмир).

Т. Скорик, що грав Степана, парубка, не почував себе в ролі. Зате цілком гарно й зуміня грав поміщика Воронова, т. Зубков.

Щодо масових сцен то в першій дії вони пройшли не зовсім природно, в чім вина деяких т-шів, які занадто натягнуто себе держали, стояли, як статуї, й взагалі проявляли мало руху. Цього не можна сказати про сцену в другій дії. Тут вона була артистами дійсно природно й без вимушення проведена.

Загалом узавши можна сказати, що вистава для нашої сцени пройшла цілком добре. Драматичне Т-во має вже гарні сили й роздача ролів відповідним людям, значно піднесла б гру артистів. Не жаль одним і тим же людям роздають ся ріжні ролі, так що артистові приходиться грати коміка, трагіка і т. п., а такі зміни пєують значно артистичну здібність.

На початку й в антрактах грала струнна орхестра.

Між другого й третього дією спілка роздавала подарунки всім присутнім. Левко.

Драматично-Музичне Т-во. У четвер 10. січня відбули ся збори Драматично-Музичного Товариства.

Звіт діяльності Т-ва дав режисер т. Берменсон, в якому, між иншим, зазначив, що скоро буде виставлено „За волю й правду“, яку режисірує т. Іванів.

На Новий Рік спілка влаштує Свято, на котре запросила й наше Т-во, як учасників; тому повинні брати всі найживішу участь у сьому святї й готувати ся до виконання того, що поставлено в програмі й, що відноситься до нас.

Звіт режисера, а також і касієра прийнято до відома.

Далі випала ухвала влаштувати під Водохрище вечеринку для Товариства, задля упорядкування якої вибрано комісію з 3. люда, в яку ввійшли т-ші: Лашко, Зубков й Іванів.

Зогляду на те, що деякі члени т-ва не ходять на репетицію й на збори, було ще раз переглянено спис і виключено таких членів.

Токож ухвалено на далі запрошувати на засідання членів листом під росписку кожного.

На прикінці дерігент хору т. Скорик просив звільнити його з цієї посади, через те, що співаки не регулярно відвідують сьпівки й на виступах приходиться ся красніти за них, а при таких відносинах він не може далі дерігувати.

Але, узгядняючи те, що другого дерігента Т-во не має, т. Скорик згодив ся на далі зістати ся дерігентом із тим, що бодай на Новий Рік увесь хор буде брати участь і всі ходити муть на сьпівки.

Біче. У п'ятницю 11. січня о 7 год. вечера

мало відбути ся предвборче засідання в справі виборів у Центральний Комітет—одначе, за малою кількістю зібраних не відбуло ся й прикликаний т. Миколаевич виголосив реферат про світові події.

На цей раз не видно було в т. референта того захоплення справою мира, яке він раніше виявляв. Надія на загальний мир пропала, бо з промов, які виголошено в парламентах Англії, Франції й Італії, видно, що Антант рішив за всяку ціну продовжувати війну аж до краю.

Причину до такого завзяття дає їм мабуть надія на великі армії, що їх думає виставити на весну Америка й Англія.

З подій на Україні видно, що ця остання своєю тактичною та пляномірною роботою що раз більше росте в силу й, як ціла держава, набірає великої ваги, особливо з дня, коли вона вислала своїх делегатів на мирову конференцію в Бересте-Литовське.

Всі зусилля, які виявляли більшовики, щоби Українську Центральну Раду замінити Радою робітників і салдатів, не привели ні до чого й більшовицькі сили прогнано з України, розоруживши перед тим їх.

В Росії більшовицькі сили зростають, не дивлячись на те, що там здебільш стоять проти них—за те майже вся армія за ними. Хоч справа мира поки що й не виглядає зовсім добре, але переговори йдуть й треба сподівати ся, що в недалекому будучім почуємо щось певне у цім ділі.

Із робітничих команд.

Гурток „На сторожі“ заснував ся 30. грудня, минулого року на команді, число 173. Складається ся він з 12 членів—має касу з членських датків в 13 марок.

Головною метою гуртка, як зазначено в протоколі, є стежити за ходом національної політики Української Республіки на світовій арені, під проводом Центральної Ради, яку гурток зобов'язує ся підтримувати, поки що хоч повним признанням. Крім того гурток йде на зустріч усім загально мировим ідеям і течіям, які піднесли народи Росії з більшовиками на чолі.

Головою гуртка є т. Котенко, секретарем—т. Булчаків, скарбником—т. Петков.

Нас дуже тішить, що факт відродження нашої України до нового життя не є порожнім звуком між нашими громадянами на робітничих командах, а навпаки знаходить між ними живий і теплий відгук. Ред.

Нові книжки.

Німецько-український словар, зібрав Пилип Лисецький. Вецляр 1917. Наклад друкарні „Союза Визволення України“ у Вецлярі.

Ця чепуренька книжечка, яка появилася заходами української громади в Вецлярі, має, як каже автор у вступнім слові, усунути недостачу відповідного українського словаря. Цей німецько-український словар повинен замінити уживання подібного німецько-російського словаря. Автор ясно зазначає, що словар написаний на бажання полонених Українців, що живуть по робітничих командах у Німеччині. Одначе, вітаючи заходи вецлярської громади та добру волю автора, ми сумніваємо ся,

чи словар сповнить ті завдання, задля яких він призначений.

Ми маємо на оці в першій мірі ціну словаря. В порівнянні з подібними словарями німецько-російськими, то ціна того німецько-українського словаря трохи за висока, бо аж 2 марки. Це одно.

Друге, що кидається ся відразу в вічі, це біднота українських виразів. Коли візьмемо в руки навіть найменший німецько-російський словар, як Ліліпута, то знайдемо там при словах та зворотах, що частіше приходять у буденнім життї, кілька виразів, або кілька зворотів. Словар же Лисецького, тому, що він і об'ємом більший і не скількість слів багатий, повинен бути ще краще заступлений, що до ріжnorodности виразів. Тому ми думаємо, що ці дві хиби не дуже будуть притягати покупців.

Входить в суть самого словаря не хочемо—одначе вкажемо на дещо, що треба би усунути при евентуальнім другім накладі. Перше всього це зле переведена коректа. Помилки у нійкім словарі не пованно бути. Дальше вирази українські не все вони українські. Також толкування німецьких слів на українську мову не вводи воно цілком вірне.

Це хиби загальної натурї, які не повинен мати добрий словар. Входить в подробиці словаря це не наше завдання.

ПОЧТОВА СКРИНЬКА.

Пол. Павло Толстой, № 15731. Arb. K-do № 2175, вітає з празниками Різдва й Нового Року всіх товаришів баптистів в Раштаті й поза табором.

Пол. Матвій Шварц № 20577, із с. Михайлівки, мелітопольського повіту з Таврії здоровить т.т. Лашка, Щebetильникова, Песецького, Зубкова й Зуемановського зі святами Різдва й Новим Роком, бажаючи їм як найскорше повернути в свої рідні курні на Україні.

Полоненні Дмитро Жемчугів і Микола Хруцький вітають всіх знайомих товаришів з Новим Роком і від щирого серця бажають щастя, здоров'я й скорого повороту на рідну Україну.

ОПОВІСТКИ.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ.

Полонений Іван Чижевський, № 7595, шукає свого двоюрідного брата, Профира Охнарвича, № 4640. Просе відгукнути ся; сам знаходить ся на роб. команді ч. 827, Mundenhof, amt Freiburg.

ЖЕРТВИ.

Від прихильників з табору Heuberg, через т. І. Сидоренка, на волинські школи 20 мар.

Організаціям на робітничих командах

Редакція „Розсвіту“ приносить свою щирю подяку за прислані здоровлення з Різдяними Святами й Новим Роком.

Окремо дякує за надіслані Різдяні колядки й оповідання.

ОБОРОТОВА

відомість обрахунків торговельної спілки „ЄДНІСТЬ“—за місяці: листопад і грудень 1917. р.

Назва обрахунків	Решта на 1. листоп.		Оборот.				Решта на 1. січня 1918. р.					
			Д.		К.							
	Актив.	Пасив.	Д.	К.	Актив.	Пасив.						
	М.	Ф.	М.	Ф.	М.	Ф.	М.	Ф.				
Р-к каси	539	38	—	—	170115	61	166217	74	4437	25	—	—
» чаю	880	—	—	—	733	98	969	34	644	64	—	—
» краму в крамн.	7374	66	—	—	158464	62	143500	79	22338	49	—	—
» » в чайні	3448	53	—	—	51462	44	51041	76	3869	21	—	—
» краму	—	—	—	—	199602	34	199602	34	—	—	—	—
» платня робітн.	—	—	—	—	1072	—	1072	—	—	—	—	—
» ріжні видатки	—	—	—	—	1158	55	1158	55	—	—	—	—
» прибутк. і страт.	—	—	—	—	20311	09	20311	09	—	—	—	—
» віриталів	—	—	6056	15	158560	01	171003	86	—	—	18500	—
» дивідентів	—	—	122	03	122	03	139	35	—	—	139	35
» фонд на добр. цілі	—	—	910	—	70	—	1811	55	—	—	2651	55
» пайовий капітал	—	—	637	70	—	50	8	20	—	—	645	40
» запасний капітал	—	—	2392	87	—	—	557	40	—	—	2950	27
» оборотовий капітал	—	—	2123	82	6508	30	6787	50	—	—	2403	02
» авансових гроши	—	—	—	—	—	—	4000	—	—	—	4000	—
	12242	57	12242	57	768181	47	768181	47	31289	59	31289	59

Книговод: М. Сухар.